

EM 2018/104

Tillie Martinussen

18. oktober 2018

(Inatsisartuni ilaasortaq, Steen Lynge, Demokraatit)

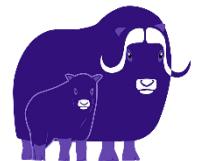
Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi Inatsimmi § 20 imm. 2-p allanngortinnissaa pillugu danskit naalakkersuisuinut attaveqaqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut, taamaasilluni unioqqutitsinerit imaluunniit inatsimmi § 99 naapertorlugu unioqqutitsinerit ilungersunartut immikkut taasat pisortanit unnerluutiginnittussaatitaasunit eqqartuussinermut utaqqisitassamut atatillugu unnerluutiginnissutissanngortillugit.

(Tillie Martinussen, Inatsisartuni ilaasortaq, Suleqatigiissitsisut)

2014-mi malittarisassat Danmarkimi sakkortusineqarput, misissorneqarlutillu siunertaralugu inuit akorngusersorneqartut malersorneqartulluunniit inuutissarsiutiminnik annaasaqarsinnaasut annaasaqarsimasullu inatsisitigut illersorneqarunissaat. Inatsit taamatut misigisaqarsimasut iliuuseqarfingineqarnissaannut imaqareermat, tassa immikkut misiliisoqarsinnaanngorlugu politiinut anngussisinnaaneq inuinnaallu saqitsaassutaattut suliaralugu, taamaattumik pisariaqartutut isigineqarsimangilaq inatsisitigut inissisimanerup sukaternissaa.

Pisariaqarpoq inuit tamaginni saqqumilaartut annerusumik nammagittarsinnaassuseqarnissaat annermik pissaaneqarnertik pissutigalugu peqataanilli pisariaqarluni siorasaarneqarnernut, qarasaasiakkullu nikanarsaanernut ingatsikkaluttuinnartunut illersorneqarnissaat.

Inatsit Danmarkimi inuit qarasaasiakkut naapittarfiini pissutsit pillugit misissoqqinneqarpoq tassanilu pillaasareq pillugu siunnersuisoqatigiinnit siunnersuutigineqarpoq taamatut isikkoqartiinnarneqassasoq, inatsimmi oqaatsit unnerluussinissamut periarfissaqartitsilluareermata ilanngullugu siunertamut uani inatsisissatut siunnersuummi. Oqallisigineqarporli ersarissarneqassanersoq qarasaasiami inuit naapittarfi

inatsimmut ilanngunneqassanesut, oqaatsitigut.

SULEQATIGIISITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET

Isumaqpugut tamanna isuma pitsasuususoq.

Amnesty Internationalip 2017-mi misissuinerata takutippaa arnat tamat oqallittarfiini malersorneqarnerusartut angutinut naleqqiullutik. Taamaasillutik arnat tallimaangaangata ataatsip qarasaasiakkut persuttarneqarneq malersorneqarnerlu misigisarpaat. Nunarsuarmi arnat pingasuungaangata ataatsip qarasaasiami persuttarneqarneq malersorneqarnerlu misigisarpaat taamaasillutillu inuttut pisinnaatitaaffitsigut nikanarsarneqartarlutik.

Amnestyp aamma misissuiffigai Danmarkim najukkami politikerit paasillugulu tamarmik malersorneqartartut, qarasaasiakkut kinguaassiutitigut kanngutsaattuliorfigineqartartut, persuttarneqarnissaminnut siorasaarneqartartut - neriorsorneqartarlutillu siorasaarutit unitsinnejarsinnaasut atoqatigineqarunik imaluunniit pingitsaolineqarnissaq siorasaarutigineqartarpooq qarasaasiatigullu malersuisoqartarluni taamatullu uteqattaartumik nikanarsaasoqartarpooq malersuinnguuttarsinnaasumik.

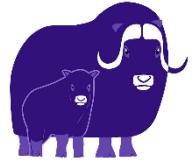
Taamaasilluni Amnesty isumaqpooq nunarsuarmi arnat qanorluunniit oqalussinnaatitaanerat taamatut pineqartarnerannit ulorianartorsiortinneqartoq. Sualummik arnat naligiisitaanissaq pillugu oqaluttut, persuttaaneq imaluunniit kinguaassiutitigut persuttaaneq imaluunniit allamiuugunik - malersorneqartarsimapput, isummersornertik pissutigiinnarlugu.

Arnat taakku pingajorarterutaasa misigisarsimavaat tassanngaannaq puullaagerululerneq, annilaanganeq aamm ersineq ajortumeerneqarsinnaanerminnun.

Uani ilaatigut sukateriffingiinarneqarput qarasaasiami kinguaassiutitigut kanngutsaattuliortarnerit sisamariaammik sakkortunerusumik pisalersillugit aamma siorasaarisartut pillarneqartarnerat sakkortusiniarneqarpoq. Tamanna ajunngeqaaq tunngavissaqalersillugu pisortatigoortumik unnerluussisoqarsinnaanera, naak tamanna ullumikkut periarfissaareeraluertoq.

Pinerlunnermut inatsimmi paragraffeqareerpoq malersorneqarneq, siorasaarneqarneq stalkingilu pillugit atorneqarsinnaasunik pineqartut akiorneranni.

Takutitsissutitut kusanassagaluarpoq killissat ujarneqartuuppata tamatumap inatsimmi ilanngunneqarsinnaaneranut.

SULEQATIGISSLISUT
SAMARBEJDSPARTIET

Danmarkimi pillasarneq pillugu siunnersuisoqatigiit qarasaasiami kinguaassiutitigut

kanngutsaattuliortarnerit pillugu pillasarnerup sakkortusinissa pissutissaqartissimavaat pissutigalugu
akiniaalluni pornoliutarneq aamma pissutigalugu qarasaasiakkut kinguaassiutitigut
kanngutsaattuliortarnerup siaruariartornera.

Misissuinermi pineqartumi kanngutsaattuliornerit 45 %-anni arnanut akeraqarneq imaluunniit
kinguaassiutinik pinngitsuuisinnaannginneq pissutaatinneqarpoq, 19 %-t siorasaarutigaat timikkut
persuttaanissaq imaluunniit kinguaassiutitigut, siorasaarisartut 67 % -i takornartaneertarsimapput,
siorasaarneqartartut 36 %-iisa misigisarpaat puullaageruluulerneq imaluunnit annilaartaqqajaaned,
siorasaarneqartut 44 %-ii sinissaaleqilersarput taavalu 27 %-t iluamik
eqqarsarparsinnaajunnaartarsimapput piffissaq ilaani.

Pineqarpoq uteqattaartumik uumisaarneqarneq, malersorneqarneq, kissaatiginngisamik atisaqanngitsunik
assitalinnik nassiuinneqartarneq, toqqaannartumik toqqaannanngikkaluartumilluunniit kinguaassiutitigut
persuttarneqarnissamut siorasaarinerit. Aamma ilaasa misigisarpaat ilaquettamik
ajortumeerneqarnissaannut siorasaarinerit, inuartarineqarnissat il.il.

Nunatsinni qarasaasiami inuit naapittarfiini, kikkut tamarmik iserfigisinhaasaanni takuneqarsinnaapput
suliat sulinermut attuumassuteqartut. Facebookimi ilit quppernerit kikkut tamarmik iserfigisinhaasaattut
isigineqalereernikuovoq aamma oqaatsit tamanit takuneqarsinnaasut imaluunniit Instagramimi
malinnitsivit takusinnaasaat, Twitterimi aamma allani nittartakkani oqaaseqarnerit aamma taamatut
isigineqarput.

Uani inatsisisatut siunnersuummi, inuinnarnut, inuinnaanermullu tunngasut kisimik oqaatigineqarput
nikanarsaanermut tunngassuteqarpata taakkulu inuup inuinnartut inuuneranut inatsimmut ilaapput,
uppernarsineqarsinnaappalli pineqartoq tamat oqallittarfianut ilaassasutut taava
piumasarineqarsinnaapput taamaattussatut.

Taamatut aamma aalajangersakkani pineqarput pineqartut isertuussaanersut, matut matoqqasut iluanni
oqallinnerunersoq imaluunnit inuit ikittunnguit akornanni aamma pissutsit allat arlallit takuneqarsinnaasut
immikkoortutut, imaassimappat oqaaserineqartut allanut ingerlaqqissimanngitsut.

Aamma pingartinneqarpoq nikanarsaasoqarsimanersoq tamat takusinnaasaannik, aamma taakku
Pillaasarneq pillugu siunnersuisoqatigiit isumaat naapertorlugu ilaapput qarasaasiami tamat naapittarfii

aamma qarasaasiakkut aviisit il.il. Taamaasilluni kikkut tamat oqartussaaqataanerat oqimaalutarneqappoq
uanilu illuatungiliisoqarnissaa inatsisitigut amingaataalaarpasippoq.

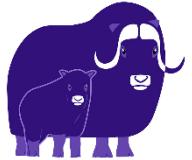
Tusagassiutinut inatsimmi aamma kanngutsaattuliornerit naleqqussarneqarput, inuit ataasiakkaat pillugu
nalunaarsuisarnermut inatsimmi aamma inatsisini allani attuumassuteqartuni, tassani
saqqummersitsisartut annertuumik piumaffigineqarput nikanarsaasunik saqqummersitsisannginnissaat
pillugu, oqimaaqatigiisinneqarpulli uppernarsaasulorsorsinnaanikkut aamma tusarfii
illersorneqarsinnaanerisigut taamatullu tusarfii isertuunneqarsinnaanerannit, immikkut pisuni -
tusagasisornermi ileqqorissaarnissaq - pineqartillugu. Aamma Danmarkimi pillarneqarsinnaapput
isertuussanik ingerlatitseqqittut, oqimaaqatigiissaarisuullutilli paasissutissat tamanit
soqutigineqarsinnaasut pineqartillugit imaluunniit nammineq soqutigisat allalluunniit
innerlerneqannginnissaat pineqartillugu.

Tamat malinnaaffigisinnaasaannut tusagassiutinut tunngatillugu oqallisigineqarput
naammagittaalliorfiusinnaasut aamma inuit akisinissaminnt periarfissinneqartanngineri,
oqallisigineqarluni inatsimmut sakkortusisamut tamakku ilangunneqarsinnaannginnersut.

Aamma sakkortusiinissaq taanna Naalakkersuisut akissutiminni tamanna innersuussutigaat, ingerlavorli
aamma tunngaviusinnaalluni allannguuteqarnissamut, isumaliutissiisummut, oqartussaaffiit
siunnersorneqarnerannut aamma inuiaqatigiinni inatsisirut taamatullu oqallisineqarpoq tunngavittut
atorneqarsinnaanersoq aamma paragraffit nutsernissaat - ilangullugu aallaqqaammut isumaasimasoq
kiisalu aalajangiinerit aamma eqqartuussinerit nutserinerup sammivianut tikkuussisut.

Suli Danmarkimi pissutissaqarsimanngilaq inatsisip allanngortinnissaa, inatsit isummersorneqarsinnaammat
eqqartuussivimmilu misilinneqarsinnaammat uani siunnersummi pineqartumut assigulluni kiisalu
sakkortunerusumik isummersorneqarsinnaanera. Taamaasilluni tamat, inatsisit attuumassuteqartut,
qalleqqissaarisut imaluunniit inatsisit naleqqussariikkat ataqqineqarput, uppernarsaatit, isertuussaanersoq
kiisalu allat isumaqarluartut oqaatineqarsinnaasut, aamma nikanarsarneqarneq pillugu eqqartuussivimmut
suliassangortitsisinnaanerup tutuviginassusia taakkulu qanoq atorsinnaatiginersut, politiit
eqqartuussiviillu suliamut akulerutsinnagit.

Isumaqarluarpoq minnerpaaffissaq ilangunneqassappat politiit eqqartuussiviillu
tutuviginarpallaanngitsunik amerlavallaanik suliakkersorneqaqqunagit. Amma pineqarpoq

oqimaaqatigiissaarinissaq ilanngullugit tusagassaqartitsiviit nutaat. Kisianni kinguaassiutitigut persuttaanerit, qarasaasiakkut kinguaassiutitigut persuttaanerit massakkut assut oqallisigineqarput taamaattumik sakkortusineqartariaqartutut isikkoqarput. Uani siunnersuummi erseqqissumik oqaatigineqanngilaq suut paragraffit sukaterneqassanersut taamaattumik Naalakkersuisut innersuussutaat akueraarput.

Inatsisitigut inissisimanermut tunngatillugu isumaqarpugut suliat taamaattut siunertaannut atorluarneqarsinnaasut, suliat pillarneqaataasinnaasut pineqartillugit.

Taamaatumik pisortanit unnerluussutiginnittussaatitaanerat atorsinnaareerput suliat ilungersunarutut isigineqarpata aamma tunngaviliisarput suliat ingerlaarneranni aamma misigereersimasatsitut.

Naatsumik oqaatigalugu kikkut tamat qanorluunniit oqalussinnaatitaanerat aamma pissutsit nalginnerasut oqimalutartariaqarput malersuineq uumisaarinerlu pineqartillugit aamma pinerlunnermut tunngasut unnerluutigineqarsinnaaneri aamma eqqartuussisoqarsimatinngu eqqartuussivimmi suliat sularinerannut akigassat aningaasatigullu ersutassiinerit pillaussutaasinnaapput aamma pinaveersaartitsinerit assigiinngitsut.

Taamaasilluni kikkut tamat qanorluunniit oqalussinnaanerinik killilersuineq pillugu oqallinneq aamma inuit ataasiakkaat qanorluunniit oqalussinnaanerannik killilersuinerit illuatungiliissutaasariaqarput pissaanermik tigumminnittunut, inunnut ataasiakkaanut, sullivinnut nunarsuarmi tusagassiutinut assigiinngitsunut, Danmarkimi, aamma nunani pineqartuli ileqqorissaarnissatigut inatsisitigullu pissutsit eqqarsaatigalugit.

Naalakkersuisut innersuussutaat isumaqatigaarput aamma Folketingimi aalajangiinissaq utaqeqqaarusupparput inuit ataasiakkaat inatsisitigut inissisimanerannik attuisoq inatsit akuerineqartinnagu imaluunniit killormut inatsit pissaanermik tigummialinnut eqqartuussivimmi illersorneqarsinnaanerannik nukittorsaasinnaasoq inatsit aalajangiiffigitinnagu, Danmarkimi oqartussaaffinnik tamanik isumalluuteqarsinnaasarmata soorlu Pillaasarneq pillugu siunnersuisoqatigiit il.il.

Immikkoortoq suli tiguneqarnikuunngimmat isumaqatigaarput Danmarmikimi inatsimmik sukaterinissaq utaqeqqaarnissaa taamatullu Naalakkersuisut akissutaat isumaqatigalugu.

Taamatut oqaaseqarluta siunnersuut ataatsimiititaliamut susassaqartumut ingerlatipparput neriuulluta sukumiisumik nassuaasiortoqarumaartoq.

SULEQATIGIISSTSUT
SAMARBEJDSPARTIET